

Fiskaaling -Havbúnaður 2

Vit mugu hava fleiri smoltstøðir í Føroyum

Stóran týðning at menn útbúgva seg

Orðaskifti um fiskaaling og havbúnað

Áhugin fyri fiskaaling í Føroyum er munandi vaksin seinnu árin. Ein av orsøkunum til hetta er helst hon, at veiðimøguleikarnir okkara á fjarleiðum eru nógv skerdir hesi seinastu árin.

Eftir at menn í Noregi vóru byrjaðir at ala sil í sjógvi, sendi Fiskirannsóknarstovan í 1965 mann til Danmarkar og Noregs at fáa sær kunneika um silaaling bæði í vatni og sjógvi. Hesin maður (Andrias Reinert), sum enn er á Fiskirannsóknarstovuni, kundi tí átaka sær at vera

ráðgevi hjá Júst í Túni, sum var undangongumaður á hesum øki sum á fleiri øðrum, og var fyrstur at taka upp silaaling í sjógvi her á landi. Einstakir aðrir høvdu gjørt royndir í feskvatni áður. Í 1970 var virkið hjá Júst gjørt til P/f Fiskaaling, har Føroya Landsstýri átti helmingin av partapeninginum. Í 1973 tók Júst seg burtur úr felagnum og seldi landsstýrinum partabrevini. Síðani álegði landsstýrið Fiskirannsóknarstovuni at reka P/f Fiskaaling. Eftir hetta hava vit roynt at ríkið støðirnar sum royndarstøðir. Men hevur hetta verið sera trupult, av tí at litil og eingin peningur hevur verið latin til royndir, og at P/f Fiskaaling helst skal hvíla í sær sjálvum figgj-arlaga.

Royndirnar hjá Fiskaal-

ing hava vist, at sera væl ber til at ala sil í Føroyum. Royndirnar við lakaaling hava ikki nógv ár á baki enn, so enn er helst ov tíðliga at siga nakað við vissu, men higartil evur gingið bara væl, sjálvt um vøksturin fyrsta ári hevur verið minni enn hjá norðmonnum. Rættuliga avgerandi verður hvussu stórir partur av laksinum verður búgvin fyrsta árið. Hetta hava vit einki yvir-lyt yvir enn, men vónandi verður bert ein heilt litil partur búgvin, tí so kann hann vaksa eitt ár afturat.

Sum kunnugt eru eini 5-6 feløg farin undir sila- og lakaaling, og nógv fleiri hava sent landsstýrinum umsókn um at sleppa í gongd við hesa vinnu. Landsstýrið hevur sett arbeiðsbólk at kanna møguleikar og umstøður við-vikjandi aling og fram-

leiðslu av silum, laks og skeljadyrum og geva landsstýrinum tilmæli.

Tað man ikki vera ov nógv sagt, at vit hava møguleikar fyri at fáa væl burtur úr aling av silum, laks og skeljadyrum um stílað verður fyri væl og virðiliga. Teir, ið ætla sær undir fiskaaling, mugu gera sær greitt, at neyðugt er fyrst og fremst at fáa sær útbúgving og kunneika á hesum øki. Tað er tí gleðiligt, at menn hava verið og eru í Noregi at søkja sær kunneika. Bert er at minnst til, at viðurskiptini í Føroyum eru ikki heilt tey somu sum í Noregi. Tí er tað umráðandi eisini at kenna til, hvussu føroyskir fiskaalarar hava arbeitt nú í fleiri ár, og hvussu teirra royndir eru.

Vit hava eina lóg í Føroyum, sum setir forboð

sjónarmið

Jákup Sverri Joensen
stjóri í
P/f Fiska-
aling skrivar:

fyri at flyta inn livandi sil ella laks ella rogn av hesum fiskum. Tó kann landsstýrið í serstøkum forum geva loyvi at flyta inn rogn til klekingar. Henda lóg er gjord fyri at minka um smittuvandan fyri laksa- og silasjúkum. Seinastu 3 árin hevur P/f Fiskaaling við loyvi frá landsstýrinum flutt inn rogn frá einari norskar royndaralist. Hesi rogn eru undan eini laksagrein, ið norðmen meta best hóskaði til aling. Tí vilja teir helst ikki lata onnur lond fáa rogn frá hesum laks, men hava tó gjørt eitt undantak fyri Føroyar. Vit hava tó ikki fingið so nógv rogn, sum vit vildu. Seinasta vetur bóðu vit um 400.000 rognkorn, men fingið bert 270.000, av tí at norðmenn ikki høvdu nógv mikið sjálvir.

Tað sum avmarkar

lakaalingina í Føroyum í lötuni, og helst kemur at gera tað komandi árin, verður framleiðslan av smolti ella sjóbúnum laks. Enn hava vit bert eina kleki- og smoltstøð í landinum, og eitt ár enn noyðast vit at fáa rogn úr Noregi, men so skuldi bor-ið til at fingið rogn úr laks, ið er aldur í Føroyum. Men tað er umráðandi, at fleiri smoltstøðir vera bygdar. Onkur hevur skrivað, at Fiskaaling hevur einarætt til at byggja smoltstøðir, men so er ikki. Tað ræður um at byggja smoltstøðir, har ríkiligt er av vatni og helst eisini lýtt vatn er til taks, sum t.d. við Áir við lýggj-ari keldu ella í samband við motorverk, har minst ein motorur gongur mest sum alla tíðina. Nú eru

Framhald á síðu 13

HAVBÚNAÐUR

FRAMLEIÐSLA:

	1980	1990	VIÐI
	TONS	TONS	MILL. KR.
SÍL:	120	1000	20
ALDUR LAKSUR:	0	1500	75
KRÆKLINGUR:	0	1500	15
ANNAR SKELJAFISKUR:	0	1000	10
SAMLAB:	120	5000	120

TIL SAMMETINGAR: HAVAKSUR

FISKAÐUR Í DAG: 350 TONS
18 MILL. KR.

1990

HVAR FÁA VIT HESI ARBEIÐSPLÁSS?

MØGULIGT BYTI:

VIÐARI GÓÐSKING AV FISKI:
LIBUGTRÆTTIR, ROYKING
HERMETIKK, FÓÐURFRAMLEIÐSLA
AGNFRAMLEIÐSLA

ARBEIÐSPLÁSS

FISKEIÐNAÐUR, VERANDI 400
ALING: LAKSUR 250
SÍL 200
KRÆKLINGUR

LANDBÚNAÐUR, MATVØRUR, VAKSTRARHÚS 200
KNOW-HOW - MENNINGARHJÁL 300
FRAMLEIÐSLA AV FISKIREIÐSKAPI 150

BYGGIÐNAÐUR 100

KLÆÐNAÐUR 100

FRAMLEIÐSLA INNAN 100
ALTERNATIVA ORK (T.D. VINDMYLLUR)

HEIMAÐNAÐUR 50

NYGGJ FRAMLEIÐSLA 150

NYGGJ ARBEIÐSPLÁSS TILS. 2000

Tað er sjálvsagt ringt at gera sær metingar av, hvussu framtíðin fer at laga seg fyri fiskaaling og havbúnaði í Føroyum. Kortini hava royndir verið gjordar at seta nøkur tøl upp. Hetta varð m.a. gjørt á Føroyavikuni fyrr í ár. Har verður met, at aling av fiski og skeljadyrum um ár 1990 fer at liggja um 5000 tons til eitt samlað seluvirði uppá 120 mill. kr. Av arbeiðsplássum fer henda framleiðsla at geva nokur hundrad. Tá verður hugsað bæði um sjálva alingina og viðari góðskingina av tí alda fiskinum